

การดำเนินการทางวินัยการอุทธรณ์และร้องทุกข์

นายพงศวิศิษฐ์ บาลี

นิติกรชำนาญการ

ผู้เรียบเรียง

ประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นประกาศเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัย พนักงานเทศบาล และลูกจ้างประจำ ซึ่งมีการเพิ่มฐานความผิดเป็น ๑๙ ฐานความผิด สำหรับพนักงานจ้างนั้นอนุโลมตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล ดังกล่าว จะแตกต่างกันบ้างก็เฉพาะบทลงโทษเท่านั้น ประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ออกจากราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ และประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งในที่นี้จะได้นำเอาสาระสำคัญมาสรุปเพื่อให้ผู้ใดศึกษาได้เข้าใจง่ายขึ้น ดังนี้

๑. หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวินัย มีอยู่ ๓ ด้าน (ข้อ ๒๔)

(๑) เสริมสร้างและพัฒนาให้มีวินัย

(ทำตัวเป็นแบบอย่าง ให้การฝึกอบรม สร้างขวัญ)

(๒) ป้องกันไม่ให้เกิดวินัย (เอาใจใส่ สังเกตการณ์ ขจัดเหตุ)

(๓) ดำเนินการทางวินัยทันทีเมื่อกระทำผิด

- ผู้บังคับบัญชาที่เป็นข้าราชการ ละเลยหรือไม่สุจริต ถือว่ากระทำผิด วินัยเสียเอง ต้องถูกดำเนินการทางวินัยเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากด้วย

- ผู้บังคับบัญชาที่เป็นนายกาย (รองนายกาย) ละเลยหรือไม่สุจริต ให้ นอภ./พวจ.สอบสวนเพื่อถอดถอน

๒. ความเกี่ยวพันของอาญา/ละเมิด/วินัย

(๑) เมื่อถูกแจ้งความคดีอาญา หรือ ถูกฟ้องคดีอาญา

นายกาย ต้องตั้งกรรมการสอบวินัยไปพร้อมกันด้วย (ผลอาจต่างกัน เพราะการรับฟังพยานหลักฐานและการพิจารณาต่างกัน หากสุจริตแล้วไม่ต้องรับผิด)

(๒) เมื่อตั้งกรรมการสอบละเมิด

นายกาย ต้องตั้งกรรมการสอบวินัยด้วย(ผลสรุปอาจเป็นวินัยไม่ร้ายแรง และหากมีการชดใช้ทางละเมิดแล้ว อาจถือเป็นเหตุลดหย่อนโทษได้)

๓. การดำเนินการทางวินัยผู้ที่ออกจากราชการไปแล้ว (ข้อ ๒๘)

(๑) ถูกกล่าวหาไว้ก่อน/หลังออกกว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๑) เป็นหนังสือ ต่อ

๒) ผบ.ของผู้นั้น หรือผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมาย หรือ ผบ.

กล่าวหาเป็นหนังสือเอง หรือถูกฟ้อง/ต้องหาคดีอาญา (เว้นประมาท/ลหุโทษ)

(๒) ให้นายกฯ ดำเนินการทางวินัยต่อไปได้เสมือนยังไม่ออก (เว้นแต่ออกเพราะตาย)

(๓) หากสอบสวนเสร็จจะลงโทษเป็นวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ก็ให้คงเสีย

(๔) ต้องตั้งกรรมการสอบสวน/ลงโทษ ตามข้อ ๒๘ นับแต่วันพ้น

๔. สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา

(๑) นำทนายความ หรือ

(๒) ที่ปรึกษา เข้าฟังคำชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้ (ข้อ ๒๖ ว.๒)

แต่ห้ามพูดแทนผู้ถูกกล่าวหา (ฟังเพื่อจับประเด็นช่วยเหลือผู้ถูกกล่าวหาในภายหลัง)

หมายเหตุ กรณีตั้งกรรมการสอบหย่อน/บกพร่อง/ประพฤติดนไม่เหมาะสมไว้แล้ว

กรรมการวินัยจะนำสำนวนนั้นมาพิจารณาโทษทางวินัยเลยก็ได้

๕. การกันเป็นพยาน (ข้อ ๓๐-๓๗)

(๑) การกันเป็นพยาน ต้องมีการทำผิดวินัยด้วย และ

๑) ให้ถ้อยคำจนดำเนินการทางวินัยตัวการสำคัญได้ หรือ

๒) แสวงหาข้อมูลอื่นไม่ได้ นอกจากผู้นั้น

(๒) เป็นอำนาจของนายก อปท. โดยต้องทำเป็นหนังสือ

(๓) การให้ถ้อยคำถือเป็นกรปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ผิดวินัย

(๔) ผู้บังคับบัญชาอื่นได้รับข้อมูลให้รายงานถึงนายก อปท.

(๕) ต้องไม่เกิดจากการล่อลวง ชูเจี๊ญ ให้สัญญาใด ๆ

(๖) กันได้ทั้งก่อนและหลังตั้งกรรมการสอบสวน

(๗) ถูกกันแล้วไม่มาให้ถ้อยคำ หรือมาแต่ไม่ให้ถ้อยคำ หรือให้ แต่ไม่เป็นประโยชน์ หรือ

ให้ถ้อยคำเท็จ หรือกลับคำให้การ ให้เลิกการกันแล้วดำเนินการทางวินัยต่อไป

(๘) ให้นายก อปท. แจ้งเกี่ยวกับการกัน และส่งให้ประธานรวมไว้

๖. การคุ้มครองพยาน (ข้อ ๓๘-๔๔)

- (๑) การคุ้มครองพยาน จะทำผิดวินัยหรือไม่ก็ตาม ถ้ามีคำขอ ผบ.และคำขอมีมูลต้องคุ้มครองทันที โดยไม่เปิดเผยข้อมูล ไม่กลั่นแกล้งเอง หรือไม่ให้ถูกกลั่นแกล้ง
- (๒) กรณีนายกาย ไม่คุ้มครอง ก.จังหวัดจะมีมติแจ้งให้ผู้กำกับ ดูแลดำเนินการเพราะไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย (อาจถึงขั้นถอดถอนก็ได้)
- (๓) นายกาย/ก.จังหวัด อาจสั่งให้พยานไปช่วยราชการที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดก่อน แล้วจึงปฏิบัติตามกฎหมายในภายหลัง
- (๔) การคุ้มครองต้องกระทำทันที ในโอกาสแรกที่ทำได้

๗. นายกาย เป็นคู่กรณี /ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดร่วม (ข้อ ๔๙ วรรค ๔)

- (๑) ให้ ก.จังหวัดตรวจสอบ หากเป็นจริงต้องแจ้งขอความยินยอมจากต้นสังกัดก่อนมีมติคัดเลือกกรรมการแล้วส่งรายชื่อให้นายก อปท. ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
  - (๒) เมื่อสอบแล้วเสร็จให้รายงานการสอบสวนไปยัง ก.จังหวัด
  - (๓) ก.จังหวัดพิจารณามีมติเป็นประการใด ให้นายก อปท.สั่ง หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น
- หมายเหตุ** เมื่อออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนในเรื่องใดไปแล้วจะออกซ้ำในเรื่องเดียวกันอีกมิได้ กรณีจำเป็นให้ใช้ “การเปลี่ยนแปลงคำสั่ง” แทน โดยต้องเท่าความถึงคำสั่งเดิมด้วยทุกครั้ง ไมเช่นนั้นจะเป็นการตั้งกรรมการสอบสวนซ้ำ (ทำไม่ได้)

๘. องค์ประกอบคณะกรรมการสอบสวน

ให้แต่งตั้งอย่างน้อย ๓ คน แบ่งเป็น

- (๑) ประธาน ๑ คน
- (๒) กรรมการ ๑ คน (ถ้าตั้งมากกว่า ๓ คน จะมีกรรมการเพิ่ม)
- (๓) กรรมการและเลขานุการ ๑ คน
- (๔) ผู้ช่วยเลขานุการ ๑ คน (ถ้ามี) แต่งตั้งจากพนักงานจ้าง/ลูกจ้าง ที่จบปริญญาทางกฎหมาย หรือได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการ ดำเนินการทางวินัย หรือเคยเป็นผู้ช่วยเลขานุการกรรมการสอบสวน มาแล้วอย่างน้อย ๑ ครั้ง (ไม่มีหน้าที่ลงความเห็น)

๙. คุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวน

- (๑) แต่งตั้งจากข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น
- (๒) กรณีจำเป็นหรือเพื่อความยุติธรรมจะแต่งตั้งจากข้าราชการ หรือ พนักงานส่วนท้องถิ่นอื่น หรือข้าราชการฝ่ายพลเรือนโดยได้รับความยินยอมจากต้นสังกัดก็ได้ (ห้ามแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายทหาร)
- (๓) ประธานกรรมการต้องมีตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา (ดูตารางตามข้อ ๓๗)
- (๔) กรรมการอย่างน้อย ๑ คน ต้อง
  - ๑) เป็นนิติกร
  - ๒) จบปริญญาทางกฎหมาย
  - ๓) ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย
  - ๔) เคยเป็นกรรมการสอบสวนมาแล้วอย่างน้อย ๑ ครั้ง

๑๐. ตำแหน่งระดับประธานกรรมการ สอบสวน (ข้อ ๔๗ วรรค ๑)

หลักการ

๑. ประธานกรรมการสอบสวน ต้องมีทั้งตำแหน่งและระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา
๒. ห้ามตั้งผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเป็นประธานกรรมการสอบสวนผู้บังคับบัญชา แต่เป็นกรรมการหรือ
๓. ตำแหน่งระดับ ตามตาราง

ตำแหน่งระดับประธานกรรมการสอบสวน

ตำแหน่งระดับผู้ถูกกล่าวหา

ตำแหน่งระดับประธานทุกตำแหน่งระดับ

ทุกระดับตำแหน่ง

๑. ข้าราชการส่วนท้องถิ่นทุกตำแหน่ง/ระดับ

๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญ

๑๑. การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งกรรมการ

๑. แจ้งผู้ถูกกล่าวหา (ตามลำดับ)

- (๑) มอบสำเนาคำสั่งให้ลงชื่อวันที่รับทราบ (นับวันคัดค้าน)
- (๒) กรณีไม่ยอมรับ ให้ทำบันทึกมีพยาน ถือว่าทราบวันนั้น
- (๓) ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน (พ้น ๑๕ วันถือว่ารับทราบ)

๒. แจ้งกรรมการสอบสวน

(๑) ส่งสำเนาคำสั่งให้กรรมการสอบสวน

(๒) ส่งเอกสารต่อไปนี้ให้ประธาน

๑) สำเนาคำสั่ง

๒) หลักฐานการรับทราบของผู้ถูกกล่าวหา

๓) เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องที่กล่าวหา

๔) ประธานลงลายมือชื่อรับทราบเป็นหลักฐานในสำนวน (เริ่มนับระยะเวลาการ

สอบสวน)

๑๒. เหตุแห่งการตัดคำ

๑. รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการตามเรื่องที่กล่าวหา

๒. มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

๓. มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา

๔. เป็นผู้กล่าวหา หรือคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดา

หรือมารดาของผู้กล่าวหา

๕. เหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรม

๑๓. วิธีการตัดคำ

๑. ผู้ถูกตั้งกรรมการสอบสวน (หรือกรรมการตัดคำตนเอง) ให้ทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและเหตุแห่งการตัดคำว่าจะทำให้การสอบสวนไม่ได้ความจริงและยุติธรรมอย่างไร

๒. ยื่นต่อนายก อปท. ผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวน

๓. ภายใน ๗ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง หรือวันทราบเหตุ ตัดคำ

๔. กรณีคัดค้านกรรมการที่ ก.จังหวัดเลือก ต้องดำเนินการ เช่นเดียวกัน

๑๔. การสั่งคำตัดคำ กรณีนายก ตั้งกรรมการเอง

๑. ให้นายก ส่งสำเนาหนังสือตัดคำให้ประธานกรรมการทราบ

๒. ให้นายก พิจารณาสั่งการภายใน ๑๕ วัน ดังนี้

(๑) เห็นว่าหนังสือคัดค้านไม่มีเหตุควรรับฟัง ให้ยกคำตัดคำ

(๒) เห็นว่าหนังสือคัดค้านมีเหตุควรรับฟังได้ สั่งให้ผู้ถูกคัดค้าน พ้นจากกรรมการ

สอบสวน

๓. แจ้งผู้คัดค้านทราบ และส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวน

ถ้านายกฯ ไม่สั่งการใดๆ ภายใน ๑๕ วัน

- ให้ถือว่าผู้ถูกคัดค้าน พ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน

- ให้เลขานุการรายงานนายกฯ เพื่อเปลี่ยนตัวกรรมการสอบสวน

๑๕. การสั่งคำคัดค้าน กรณี ก.จังหวัดเลือกกรรมการ

๑. ให้นายกฯ ส่งสำเนาหนังสือคัดค้านให้ประธานกรรมการทราบ

๒. ให้นายกฯ ส่งต่อไปยัง ก.จังหวัด ภายใน ๗ วัน นับแต่รับเรื่อง

๓. ให้ ก.จังหวัดพิจารณาโดยเร็ว แต่ไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่รับเรื่อง

๔. แจ้งผู้คัดค้านทราบ และส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวน

ถ้า ก.จังหวัดไม่พิจารณา ภายใน ๓๐ วัน

- ให้ถือว่าผู้ถูกคัดค้าน พ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวน

- ให้ ก.จังหวัดเลือกกรรมการคนใหม่แทนผู้นั้น

๑๖. ผลอันเกิดจากคำคัดค้าน ทั้งสองกรณี

๑. ให้กรรมการผู้ถูกคัดค้าน หยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว

๒. รอจนกว่านายกฯ หรือ ก.จังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลให้

ทราบ

๓. การยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

๔. การพ้นจากการเป็นกรรมการ ไม่กระทบการถึงการสอบสวน ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

๕. หากกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่ง กรรมการ นั้นไม่อาจประชุมตามปกติได้

ต้องรอจนกว่าจะครบองค์ประชุม

๖. ถ้ากรรมการที่ไม่ถูกคัดค้านเหลือไม่ถึงองค์ประชุมได้ ให้สอบสวนต่อไป

๑๗. การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว.๒)

๑. เมื่อประธานลงชื่อรับทราบคำสั่ง ต้องประชุมครั้งแรกเพื่อวางแนวทางการสอบสวน

๒. หลังจากนั้นให้เรียกผู้ถูกกล่าวหา มาแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว.๒) โดยแจ้งว่า

(๑) เขาได้กระทำการใด

(๒) ทำเมื่อใด

(๓) ทำอย่างไร

๓. แจ้งสิทธิการนำหมายความหรือที่ปรึกษาเข้าฟัง
๔. ถามผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดหรือไม่ อย่างไร
๕. หากผู้ถูกกล่าวหาแต่ไม่ยอมรับทราบให้บันทึกลงวันที่/สถานที่ โดยลงชื่อผู้แจ้งและพยาน
ถือว่าทราบในวันนั้น

๖. ถ้าผู้ถูกกล่าวหาไม่มารับทราบ ให้ส่ง สว.๒ ทางไปรษณีย์

๑๘. ผลการแจ้ง สว.๒

๑. ถ้ารับสารภาพ

(๑) ให้แจ้งว่าผิดกรณีใด

(๒) หากยืนยัน ให้บันทึกถ้อยคำ (ลงชื่อ) รับสารภาพไว้

(๓) ทำรายงานการสอบสวนเสนอนายกฯ (สว.๒) (ไม่ต้องทำ สว.๓/สว.๕) ถ้า

ต้องการทราบละเอียดสอบต่อได้)

๒. ถ้าไม่รับสารภาพ

ให้รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่ สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) ต่อไป

๑๙. การแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓)

เมื่อประชุมพิจารณาพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) แล้ว ให้กรรมการ
ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. มีหนังสือเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบ

๒. แจ้งข้อกล่าวหา (ว่าผิดกรณีใด ตามข้อใด หรือหย่อนๆ)

๓. แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (๒ ฉบับ) (โดยระบุวัน เวลา สถานที่ การ
กระทำ)

๔. ถามว่าจะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือจะให้ถ้อยคำ

(๑) ถ้ายื่นคำชี้แจง ให้ยื่นอย่างช้าไม่เกิน ๑๕ วัน

(๒) ถ้าให้ถ้อยคำ ให้นัดโดยเร็ว

๕. ผู้ถูกกล่าวหาจะอ้างพยานแล้วให้กรรมการเรียกมาก็ได้

๖. หากผู้ถูกกล่าวหาแต่ไม่ยอมรับทราบ หรือไม่มารับทราบ ให้บันทึกลงวันที่/สถานที่ โดย
ลงชื่อผู้แจ้งและพยาน ให้ถือว่ารับทราบในวันแจ้งนั้น

๗. กรณีไม่อาจแจ้งได้โดยตรง หรือมีเหตุจำเป็นอื่น หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มารับทราบ ให้ส่ง สว.
๓ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปที่ที่อยู่ตามหลักฐานของราชการหรือสถานที่ติดต่อที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ไว้
(กรณีนี้ทำ ๓ ฉบับ) เมื่อล่วงพ้น ๑๕ วัน ถือว่ารับทราบแล้ว

๘. แม้จะไม่ได้รับ สว.๓ คืน หรือไม่ได้รับคำชี้แจง หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มาตามนัด ให้ถือว่ารับทราบแล้วและไม่ประสงค์จะแก้ข้อกล่าวหา กรรมการจะหยุดการสอบสวน หรือสอบต่อเพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้

๙. ก่อนเสนอสำนวนฯ ต้องให้โอกาสชี้แจงตามขอ ถ้ามีเหตุผลอันสมควร

๒๐. คำว่า “การสอบสวนพิจารณา” ที่มีผลต่อการเลื่อนชั้นเงินเดือน/ระดับ (ตั้งแต่ตั้งกรรมการสอบสวนถึงออกคำสั่งลงโทษวินัย)

๑. การสอบสวนพิจารณาของนายกาย เมื่อแล้วเสร็จ เห็นว่า

(๑) ยุติเรื่อง/ภาคทัณฑ์ เลื่อนได้ทั้งสอง

(๒) ตัดเงินเดือน/ลดชั้นเงินเดือน เลื่อนไม่ได้ ๑ รอบ

(๓) ปลดออก/ไล่ออก ห้ามเลื่อน

๒. การสอบสวนพิจารณาของศาล อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อคดี ถึงที่สุด

พิพากษาว่า

(๑) ยกฟ้อง/ไม่มีความผิด เลื่อนได้ทั้งสอง

(๒) มีความผิด ห้ามเลื่อน

๒๑. คำว่า “ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัย” ไม่มีผลต่อการ เลื่อนชั้นเงินเดือน/เลื่อนระดับ นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นมา เลื่อนได้ทั้งชั้นเงินเดือนและ ระดับ สำหรับตำแหน่งนักบริหารงานของเทศบาลในปัจจุบันอาจมีปัญหาเรื่อง “เลื่อนระดับ” หากจะเลื่อนระดับต้องหารือเป็นกรณี ๆ ไป

หมายเหตุ การถูกฟ้องคดีต่อศาลไม่กระทบต่อการเลื่อนใด ๆ

๒๒. องค์ประชุมคณะกรรมการสอบสวน

องค์ประชุม ในการสอบสวน มี ๒ ประเภท คือ

๑. องค์ประชุมปกติ (ประชุมทั่วไป)

(๑) กรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

(๒) ถ้าประธานฯ ไม่อยู่ ให้เลือกผู้ทำหน้าที่แทน

๒. องค์ประชุมพิเศษ (ประชุมแจ้ง สว.๓ และ สว.๖)

(๑) กรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน และไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

(๒) ถ้าประธานฯ ไม่อยู่ ให้เลือกผู้ทำหน้าที่แทน

๓. การสอบสวนที่องค์ประชุมไม่ครบ เสียไปเฉพาะครั้งนั้น

การลงมติ ให้ถือเสียงข้างมาก (หากเท่ากัน ประธานออกเสียงชี้ขาด)

๒๓. การสอบสวนกรณีมีคำพิพากษาถึง ที่สุดว่ากระทำผิดเกี่ยวกับเรื่องที่ กล่าวหา

๑. กรรมการเห็นว่าข้อเท็จจริงชัดแล้ว

๒. ให้ถือเอาคำพิพากษานั้นเป็นสรุปพยานหลักฐานโดยไม่ต้องสอบใหม่

๓. แล้วแจ้ง สว.๓ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

๒๔. ผู้ถูกกล่าวหาขอไต่สวนระหว่างถูกสอบสวน

๑. อ้างไม่ให้ไต่สวนไม่ได้ เนื่องจากไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. กรรมการสอบสวนต้องสอบต่อไปจนเสร็จ

๓. เสนอสำนวนต่อนายกย เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

๔. ส่งให้ ผบ.ใหม่ของผู้ถูกกล่าวหา (โดยไม่ต้องมีความเห็น)

๕. ให้ ผบ.ใหม่ ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนอีกครั้ง ก่อน การพิจารณาสั่งการ

๒๕. การ “สอบย้อน”

หมายถึง การสอบปากคำผู้ที่เคยให้ไว้แล้วต่อกรรมการชุดอื่น เช่น กรรมการสอบข้อเท็จจริง หรือ สตง. เป็นต้น หาก “กรรมการสอบวินัย” จะนำถ้อยคำนั้นมาเป็นส่วน หนึ่งของสำนวนการสอบสวน ต้อง ดำเนินการต่อไปนี้จึงจะใช้ได้

๑. ประชุมกัน แล้วมีมติให้นำสำนวนนั้นมาใช้

๒. ในสำนวนสอบครั้งนั้น ได้สอบใครไว้บ้าง

๓. ให้เชิญเจ้าของถ้อยคำนั้นมาพบกรรมการสอบสวน

๔. กรรมการถามเขาว่า “จะยืนยันถ้อยคำเดิมที่ให้ไว้ต่อ ...เมื่อ.....หรือไม่ ?

๕. ถ้าเขายืนยัน ให้ลงลายมือชื่อไว้

๖. ถ้อยคำพยานใด “สอบย้อน” ไม่ได้ ไม่ให้นำมาใช้

๒๖. การลงโทษทางวินัย

๑. ทำผิดในเรื่องเดียว แต่ผิดวินัยหลายฐาน ให้ลงโทษในฐานที่สืบทลงโทษหนักที่สุดเพียง สถานเดียว

๒. โทษเกี่ยวกับเงินที่นายกยลงได้ คือ ตัดเงินเดือนไม่เกิน ๒ % หรือ ๔ % ไม่เกิน ๓ เดือน ลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ชั้น หรือลดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๒ % หรือ ๔ % แล้วแต่กรณี ก.จังหวัดเพิ่มโทษเกินอัตรานี้ไม่ได้

๓. ถูกลงโทษปลดออก ได้รับบำเหน็จฯ เสมือนลาออก
๔. การสั่งลงโทษต้องให้เหมาะสม ไม่พยาบาท อดติ ฯลฯ
๕. การสั่งลงโทษ ห้ามสั่งให้มีผลย้อนหลัง (ยกเว้นมีเหตุ)
๖. ผู้ที่เคยถูกลงโทษในเรื่องนั้นมาแล้ว ถ้าจะลงใหม่ให้หนัก
  - (๑) ยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิมก่อน จึงลงโทษใหม่ (แนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด)
  - (๒) ใช้คำสั่งเพิ่มโทษ จากโทษเดิม (แนววินัย)

เหตุผลคือ ไม่ต้องการให้ลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกัน

๗. กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษ ให้เท่าความคำสั่ง เดิมด้วยทุกครั้ง
๘. แบบคำสั่งลงโทษ

- (ลท.๑) ใช้ลงโทษภาคทัณฑ์
- (ลท.๒) ใช้ลงโทษตัดเงินเดือน
- (ลท.๓) ใช้ลงโทษลดขั้นเงินเดือน
- (ลท.๔) ใช้ลงโทษปลด/ไล่ออกจากราชการ
- (ลท.๕) ใช้เพิ่มโทษ/ลดโทษ/งดโทษ/ยกโทษ (กรณีปกติ)
- (ลท.๖) ใช้ยกโทษ/งดโทษ/ลดโทษ/เพิ่มโทษ (กรณีอุทธรณ์)
- (ลท.๗) ใช้ยกโทษ/งดโทษ/ลดโทษ/เพิ่มโทษ แล้วให้กลับ

๒๗. เกี่ยวกับวินัย

๑. ผู้ขาดราชการในวันใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือหนีราชการวันใด วันนั้นไม่ต้องจ่ายเงินเดือนให้
๒. มติ ค.ร.ม., มติ ก.พ.เกี่ยวกับวินัย นำมาใช้กับพนักงานส่วนท้องถิ่นด้วย เว้นแต่มีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ
๓. การไปเป็นพยานศาลหรือพนักงานสอบสวน จะถือว่าปฏิบัติ ราชการหรือไม่ต้องพิจารณาเป็นเรื่องๆไป
๔. การให้ถ้อยคำกลับไปกลับมา ถือเป็นความผิดทางวินัย
๕. ถูกดำเนินคดีอาญา ต้องถูกดำเนินการทางวินัยด้วย
๖. ห้ามเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกกรณี
๗. ส่วนงานการสอบสวนทางวินัยต้องเก็บไว้ ๑๐ ปี
๘. เงินสมนาคุณคณะกรรมการสอบสวน ยังเป็น ๒๕๐/๓๐๐

๒๘. การล้างมลทินฯ

- แล้ว
๑. เป็นกรณีที่ถูกลงโทษก่อนหรือในวันที่ ๕ ธ.ค. ๕๐ และได้รับโทษทั้งหมด หรือบางส่วนไป
  ๒. หรือกรณีสอบสวนแล้ว นายกฯ ให้อยุติเรื่องหรืองดโทษ
  ๓. ถือว่าผู้นั้นได้รับการ “ล้างมลทิน” หรือ “ให้ระงับการ พิจารณา”
  ๔. ผบ./สตง./ป.ป.ช./ป.ป.ท. หรือหน่วยงานใดส่งเรื่องมาให้ ดำเนินการทางวินัย ไม่สามารถทำได้อีกต่อไป

๒๙. เหตุของการออกจากราชการ

(๑) ตาย	(๒) เกษียณ
(๓) ลาออก	(๔) ถูกสั่งให้ออก
(๕) ถูกสั่งลงโทษปลด/ไล่อ	

ตาย/เกษียณ ไม่ต้องทำเป็นคำสั่ง นอกนั้นทำเป็นคำสั่งและให้ ก.จังหวัดเห็นชอบก่อน เว้นไป

ทหาร

๓๐. นายกฯ สั่งให้ออกเพื่อรับบำเหน็จเมื่อ

๑. เจ็บป่วย ทำงานไม่ได้สม่ำเสมอ
๒. สิ้นสุดไปทำงานตามประสงค์ของราชการ
๓. ขาดสติปัญญา เล่นการเมือง จิตพินเพื่อน ทุพพลภาพ
๔. ไม่เลื่อมใสประชาธิปไตย
๕. ปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ต้องส่งเรื่องให้อนุวินัยทำความเห็นเสนอ และ ก.จังหวัดเห็นชอบก่อน

๓๑. หย่อน/บกพร่อง/ประพฤติไม่เหมาะสม

นายกฯ ตั้งกรรมการสอบสวน (เหมือนวินัย) แล้วสั่งให้ออกตามมติ ก.จังหวัด เพื่อรับบำเหน็จฯ ได้

๓๒. สอบร้ายแรงพึงลงโทษปลด/ไล่อไม่ได้

นายกฯ สั่งให้ออกเพราะมีมลทินหรือมัวหมอง เพื่อรับบำเหน็จฯ ได้

๓๓. คำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ประมาท/ลหุโทษ

นายกฯ สั่งให้ออกเพื่อรับบำเหน็จฯ ได้

๓๔. การสั่งพักราชการ/สั่งให้ออกไว้ก่อน

ถ้ามีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อไปนี้

๑. ถูกตั้งกรรมการสอบวินัยร้ายแรง และนายกาย เห็นว่า อยู่ต่อไป จะเสียหาย
๒. ถูกฟ้องคดีอาญาในหน้าที่ อัยการไม่รับเป็นทนายให้และนายกายเห็นว่าอยู่ต่อไปจะ

เสียหาย

๓. ถูกตั้งกรรมการสอบวินัยร้ายแรง และมีพฤติการณ์เป็นอุปสรรคการสอบสวน หรือจะก่อ

ความไม่สงบ

๔. ถูกคุมขังติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันแล้ว

๕. ถูกตั้งกรรมการสอบก่อนหรือหลังมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผิด และนายกายเห็นว่าเป็นวินัย

อย่างร้ายแรง ให้นายกายขอความเห็นชอบจาก ก.จังหวัด สั่งพัก/ให้ออกไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาได้

๓๕. การแจ้งคำสั่งพัก/ให้ออกไว้ก่อน

๑. ต้องแจ้งให้เจ้าตัวทราบโดยพลัน
๒. แจ้งไม่ได้หรือไม่รับ ปิดไว้ที่ทำงาน
๓. แจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน (พื้น ๑๕ วัน ถือว่าทราบ)

๓๖. ระยะเวลาการสั่งพัก/สั่งให้ออกไว้ก่อน

๑. ตลอดเวลาที่สอบสวนพิจารณา
๒. หากเจ้าตัวร้องทุกข์ ก.จังหวัดเห็นชอบ กลับก่อนได้

๓๗. การลาออกจากราชการ

๑. ต้องยื่นหนังสือลาออกล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน
๒. ถ้ายื่นน้อยกว่า ๓๐ วัน ให้นายกาย อนุญาตเป็นหนังสือ
๓. นายกาย ยับยั้งเพื่อประโยชน์ราชการได้ ๙๐ วัน
๔. อ้างถูกตั้งกรรมการสอบวินัยแล้วไม่ให้ลาออก ไม่ได้
๕. ขอถอนหนังสือลาออกได้ทุกเมื่อ ถ้าการลานั้นยังไม่ส่งผล

๓๘. ผู้มีสิทธิอุทธรณ์

๑. ถูกลงโทษทางวินัย (๕ สถาน)
๒. ถูกสั่งให้ออกจากราชการ ด้วยเหตุ
  - (๑) ขาดคุณสมบัติ
  - (๒) เจ็บป่วยทำงานไม่ได้สม่ำเสมอ
  - (๓) ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ
  - (๔) หย่อน/บกพร่อง/ประพฤติตนไม่เหมาะสม
  - (๕) ถูกตั้งวินัยร้ายแรง แต่ลงโทษไม่ได้ มีมลทิน
  - (๖) ถูกจำคุกเพราะประมาท/ลหุโทษ

๓๙. การยื่นอุทธรณ์

๑. ต้องยื่นต่อ ก.จังหวัด ภายใน ๓๐ วัน นับแต่รู้
๒. การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาคำบังคับ
๓. ถ้าตายก่อนให้ทายาทยื่นอุทธรณ์แทนได้ โดยให้นำ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติฯ/ป.พ.พ.มาใช้โดย

อนุโลม

๔. มอบหมายความอุทธรณ์แทนได้ ถ้าจำเป็น
๕. ก.จังหวัดต้องส่งเรื่องให้อุทธรณ์ทำความเข้าใจ (กรณีไม่กำหนดให้นำมาตรฐานวินัยมาใช้ด้วย)

ใช้ด้วย)

๖. ก.จังหวัด (รวมออนุทธรณ์) ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จใน ๙๐ วันนับแต่วันที่เลขา ก.จังหวัด รับเรื่อง

๗. มติ ก.จังหวัด ถือเป็นที่สุด

๔๐. อำนาจในการสอบเพิ่ม

ทั้งออนุทธรณ์/ก.จังหวัด มีอำนาจให้สอบเพิ่มได้เอง

๔๑. สิทธิของผู้จะอุทธรณ์

๑. ขอตรวจหรือคัดรายงานสอบสวน แต่ถ้อยคำบุคคลเป็นดุลพินิจของนายกฯ ว่าจะให้

หรือไม่

๒. คัดค้านออนุทธรณ์/ก.จังหวัด ถ้ามีเหตุ

๔๒. หนังสืออุทธรณ์

๑. ทำถึงประธาน ก.จังหวัด
๒. ยื่นที่ศาลากลางจังหวัด/ผ่านนายกฯ (ส่ง ก.ใน ๗ วัน) /ทางไปรษณีย์

๔๓. ผู้มีสิทธิร้องทุกข์

ยกเว้นเหตุแห่งการอุทธรณ์ นอกนั้นใช้ร้องทุกข์ทั้งสิ้น ถ้าเห็นว่า

๑. ผบ.ปฏิบัติต่อตนไม่ถูกต้อง
๒. ผบ.ไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย
๓. ผบ.ทำให้ตนคับข้องใจ

๔๔. การยื่นหนังสือร้องทุกข์

๑. ต้องยื่นต่อ ก.จังหวัด ภายใน ๓๐ วัน นับแต่รู้
๒. ถ้าตายก่อนให้ทายาทยื่นร้องทุกข์แทนได้ โดยให้นำ พรบ.วิธีปฏิบัติฯ/ป.พ.พ.มาใช้โดย

อนุโลม

๓. มอบหมายความร้องทุกข์แทนได้ ถ้าจำเป็น
๔. ก.จังหวัดต้องส่งเรื่องให้อนุอุทธรณ์ทำความเข้าใจ (กรณีไม่กำหนดให้นำมาตรฐานวินัยมาใช้ด้วย)

ใช้ด้วย)

๕. ก.จังหวัด (รวมอนุอุทธรณ์) ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จใน ๙๐ วันนับแต่วันที่เลขา

ก.จังหวัด รับเรื่อง

๖. สิ่งใดที่มีได้กำหนดไว้ให้นำเรื่องการอุทธรณ์มาใช้โดยอนุโลม

*****

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ อาจารย์ประวิทย์ เป็รื่องการ
ผู้ชำนาญการพิเศษ/ อนุกรรมการด้านมาตรฐานวินัย อุทธรณ์และร้องทุกข์
ของ ก.จ., ก.ท. และ ก.อบต.

งานนิติการ
กันยายน ๒๕๖๔